

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia
 CLAJA LIBERTĂŢII BRAŞOV. —
 TELEFON 226.
 Abonament anual 860 lei.
 Pentru străinătate 800 lei.
 Anunţuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Bariţiu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin tine însuşi, cetăţene, şi pentru
 tine, la libertate, legalitate şi cinste.

Liberalii despre liberali.

Să mai înşiruim fapte pentru a arăta incapacitatea şi imoralitatea „singurului partid — azi la putere — capabil de a guverna ţara”, însemnează a spune ţării ceea ce ştie şi simte de mult. Şi ar mai însemna pentru „Viitorul” o serie de injurii calomnioase contra presei din opoziţie, care decâte ori vorbeşte în numele nevoilor ţării şi condamnă acţiunea nefastă a actualei cărmuiri, este plasată de către amintitul oicios în rândul „calomniatorilor şi trădătorilor de ţară”.

Lăsăm deci ca să vorbească despre imoralitatea şi debandada partidului liberal, înşişi bărbaţi ai aceluia partid, scandalizaţi ei înşişi de cele constatate.

Iată un caz:

În decursul desbaterii unui proces între doi şefi liberali din Constanţa: Virgil Andronescu şi V. P. Sasu, cel dintâi atacând centrul partidului, a adresat d-lui Vintilă Brătianu delicatul epitet de: „mediocritatea tiraniei dobândită prin succesiune”.

Domnul preşedinte al Consiliului continuă însă — îmbrăcându-şi sensibilitatea în piele de bivol — să preamărească „disciplina” din sânul partidului şi „simpatiile” de cari se bucură.

Să-i fie de bine!

Dar aceleaşi simptome de complectă desagregare a partidului şi semnificative cazuri de nemulţumire pe care se razimă ţăria-i de fer glăsuesc din întreaga ţară.

Câteva cazuri recente:

În Bucovina fostul luptător liberal, fruntaş al partidului şi fost primar al oraşului Rădăuţi d-l G. Popadiuc părăseşte împreună cu alţii partidul, spunând textual în cererea de demisie, că „majoritatea membrilor, cari deţin diferite servicii la stat, judeţ şi comună sunt oameni necinstiţi şi au abuzat de încrederea, ce li s'a dat, frustând diferitele instituţiuni cu mai multe milioane”.

Pentru dovedirea afirmaţiei d-sa aduce cazuri; din cari cităm următoarele:

„Preotul Vespaşian Reut, reprezentantul preoţilor din Bucovina în consiliul Sf. Sinod ca preşedinte şi Stefan Velcinschi director de liceu, ca vice-preşedinte ai Băncii Rădăuţilor, au înstrăinat peste 1 milioane lei în acţiuni şi depuneri, proprietatea a peste 800 agricultori din judeţul Rădăuţi”.

Iar pentru a demonstra „îngerească armonie” ce domneşte în sânul organizaţiilor liberale din Basarabia, amintim faptul recent că mai mulţi fruntaşi liberali, printre cari şi cunoscutul om politic al Basarabiei Nicolae Bivol, fost deputat, primar şi directorul industriei, şi-au dat dimisiile din partid, scandalizaţi fiind de imoralitatea ce domneşte în sânul lui.

Din textul demisiei, pe care d-l Bivol a înaintat-o şefului partidului reproducem numai următoarele:

„Risipa şi furtul banului statului, introduse, aprobate şi sistematizate de partidul liberal, pentru îmbogăţirea partizanilor, duc la prăbuşirea ţării.

„Metodele administrative de corupţii, promisiuni, minciuni şi provocaţii, demoralizează masele, distrugând sufletul naţiunii. „E bine înţeles că acest jaf poate să se menţină numai prin fel de fel de fărâdelegi, abuzuri, şi prin primejdioasă sărăcie morală.

„Cărmuirea liberală în Basarabia a disperat lumea şi i-a rămănea o epocă de tristă memorie.

„Lipsa de fond moral şi social a conducătorilor din Basarabia a şters tot ce a fost sfânt şi a stors tot ce a avut poporul.

„Astăzi am devenit robi şi săraci.

„Nevoind să fiu în rând cu cei cari duc ţara spre prăpastie, îmi dau dimisia din partidul naţional-liberal din judeţul Lăpuşna”.

Când actul de mai sus este al unui fost liberal de marcă, suntem dispenzaţi de orice comentariu. Textul, care caracteri-

zează în termenii de mai sus, este al unui bărbat onorat până eri cu toată încrederea din partea centrului partidului liberal.

Risipa şi furtul banului statului introduse, aprobate şi sistematizate de parl. liberal”, metodele administrative de corupţii, promisiuni, minciuni şi provocaţii... robirea şi sărăcirea poporului...

Iată calităţile şi opera „singurului partid chemat şi capabil de a conduce ţara românească!”.

Acestea s sincerile scrisori de felicitare, pe cari şeful le primeşte după „greaua”, „patriotică” şi „încoronată de succes” a sa muncă depusă pentru împrumut şi stabilizare, — într-un mai departe rămânere la putere a partidului pe care-l conduce.

Dacă d-sa poate rumega şi mistui astfel de găluşti, apoi să ştie d-l Vintilă că stomacul ţării nu mai suportă şi că e sătul şi îngreşat de merindea cu care liberalii au înfuit-o de ani de zile.

Recomandăm deci d-lui preşedinte de Consiliu ca mesajul de deschidere a actualei sesiuni extraordinare a Parlamentului să fie complectat cu glasul de mai sus, care de peste Prut, preamăreşte în numele ţării întregi „fericita cărmuire liberală”.

Serbările schubertiene şi „Anschluss”-ul.

Cu ocazia serbărilor Schubert în Viena, capitala Austriei a fost transformată în scena unor manifestaţiuni cu caracter pur naţional.

Presă, mai ales a Micii Antante comentează foarte viu acest caz.

Opinia cehoslovacă.

Opinia cehoslovacă — anunţă agenţia Ceps — acordă o mare atenţie tuturor chestiunilor în legătură cu ideea Anschlussului. Zilele acestea au atras atenţia opiniei publice cehoslovace serbările schubertiene din Viena, cari au avut o culoare politică pangermană. Aceste serbări au născut un mare ecou în presa mondială şi în primul rând în cea cehoslovacă, deoarece Cehoslovacia se află în imediată vecinătate şi este una dintre statele ce nu pot trece cu vederea astfel de manifestaţii. Un interesant articol asupra celor petrecute la Viena precum şi asupra chestiunii Anschlussului în general a publicat ziarul „Narodni Politika” din Praga, unde spune între altele:

„Sărbătorirea compozitorului Schubert, la care au participat cca. 100.000 cântăreţi din Germania şi Austria a răsunat cu o muzică, al cărei autor poate fi considerat mai degrabă un compozitor militar sau politic. Un asemenea ton a avut şi declaraţia preşedintelui cântăreţilor germani, care a afirmat că serbările au de scop să mani-

festeze în exterior Germania mare şi unită.

„Politica unirii Austriei cu Germania propagată atât de social-democraţi este azi împărtaşită direct şi de social-cresţini şi de celelalte partide. Alipirea formează programul Austriei şi Germaniei. Germania doreşte să crească prin Anschluss cu o populaţie mult mai mare decât cea pierdută prin înfrângerea în războiul mondial. Acest program a fost exprimat de preşedintele parlamentului german Loeb: „Nu se va putea mereu interzice unui popor de 70 milioane ceace s'a permis fiecărui alt popor, aşa cum nu s'a putut împiedica unificarea Italiei şi eliberarea naţiunilor slave.

„Impotriva Anschlussului stau însă în mod hotărât Franţa şi Italia apoi Anglia, Polonia, Jugoslavia, Cehoslovacia şi alte ţări, Faţă de 140 milioane adversari se află numai 80 milioane germani. Germania mare poate fi creată numai prin un război. Unirea Italiei şi eliberarea popoarelor slave s'a făcut de asemenea prin război. Nu se poate realiza o mare Germanie fără risicul războiului. Ar fi o minune dacă ar triumfa cel slab asupra celui tare. Or, după război Germania nu poate crede în astfel de minuni. La încheiere „Narodni Politika” spune:

„Anschlussul nu poate fi rezultatul demonstraţiei cântăreţilor, ci al unei muzici cu totul

diferite, acelei a tunurilor, mitralierelor, după cum arată şi declaraţiile din Franţa, Italia, Polonia şi din Statele Micii Antante, cari sunt categoric împotriva formării unei Germanii mari.

Ziarul „Narodni Osvozebeni” scrie între altele: „Nu e necesar de a se acorda o mare importanţă serbărilor ce au avut loc la Viena. Nu pot aduce vreun folos nici Germaniei, nici Austriei, căci chestiunea Anschlussului nu va veni nicădată la ordinea de zi a politicii europene. Cuvintele lui Loeb sunt generale şi ar fi mult mai bine dacă ar deosebi concepţia taberei de stânga în privinţa Anschlussului de concepţia naţionaliştilor germani.

„Lidove Noviny” din Brno scrie că Viena a văzut manifestaţii şi mai mari decât au fost serbările cântăreţilor germani. Ultima manifestaţie a fost a micii burghezii conservatoare fără participarea masselor largi. Bucuria vienezilor a fost mai degrabă din motive materiale, deoarece oaspeţii germani n'au economisit bani. Cântecul Germaniei mari nu este al Vienei de ieri nici al celei de azi ci poate al viitorului foarte îndepărtat”.

Ziarul „Reforma” scrie că manifestaţia culturală dela Viena s'a schimbat într-o demonstraţie politică a câtorva persoane cari s'au pus în fruntea unei neînsemnate părţi din populaţia republicii austriace. Arta, care apropie statele, a fost exploatarea la Viena de câţiva antreprenori politici. Nu e vorba aici de o manifestaţie a unei naţiuni asuprite ci de o manevră politică pregătită de câţiva indivizi dintr-o anumită tabără.

Cântăreţii germani la Budapesta.

Epilogul festivităţilor schubertiene din Viena a fost plecarea unui grup de cântăreţi la Budapesta. După serbările din Viena vene-o două mii de cântăreţi germani au ptecat în capitala Ungariei, unde li s'a făcut o primire, inspirată tot de intenţii politice.

Între altele merită remarcat faptul că reuniunea de cântări din Drezda, învăţând pe ascuns imnul maghiar în ungureşte, a stârnit o surpriză până la deliv în sânul publicului budapestan.

Dar s'a şi beut şi s'a mâncat.

Oaspeţii germani au debutat însă şi pe alt teren decât al cântului transformat în mijloc de propagandă.

În Viena s'a alcătuit o statistică a celor consumate acolo de oaspeţii germani. După această statistică, — care poate nici nu ajunge până la adevăratele cifre — s'au consumat zilnic în Viena două milioane şi jumătate chilograme de bere şi cam 130 mii perechi cârnaţi cu hrean.

Ca'n circ

Împrumutul şi efectele lui.

Întreagă presa neliberală comentează după merit nesuccesul d-lui Vintilă Brătianu, botezat tot de dânsul „împrumut” şi „stabilizare”.

De altfel orice om cu judecata limpede vede — aşa cum este — rezultatul opintelilor de luni ale d-lui ministru de finanţe: praf în ochii ţării pentru ca să nu poată zări nesuccesul şi ruşinea cari au încoronat sforţările marelui vistiernic.

Tot, în scopul de a înşela văzul clar al ţării, guvernul — recunoscându-şi nesuccesul — caută prin diferite apucături să dea culoare strălucitoare putregăului.

La ordin, Camere de comerţ şi alte instituţii conduse de oameni ai guvernului, trimit prin comitetele de direcţie, telegrame şi moştuni de felicitare şefului, pentru „opera sa realizată prin stabilizare”, — pentru ca ele să fie reproduse de ziare şi celite de publicul, revoltat de ele.

De răs şi carghios!

Faptul îţi reaminteşte de „August-Prostul” circului, care după debut, se schimonoseşte către public, scoate limba şi-i face semn să-l aplaude.

În circ, cazul stârneşte răs. Dar debutul financiar al d-lui Vintilă nu face parte din programul de circ.

E vorba de ţară, iar ţara nu-i circ pentru ca d-l ministru al finanţelor să deuteze în rol de August-Prostul.

În circ se rade după astfel de apucături, ţara însă e revoltată de ruşinea din care şeful guvernului îşi croeşte merite!

Şurubul fiscal.

Din toate colţurile ţării — scrie „Neamul Românesc” — ne vin plângerii împotriva modului neomenos şi sălbatic cu care sunt executaţi contribuabilii, ţărani sau târgoveji, de către organele fiscalului.

Într-o comună din Banat, dintre cele sărace, după ce s'au luat locuitorilor tot ce aveau, sărăcia lor fiind considerată ca subversivă, s'a cerut armată ca măsură preventivă.

În judeţul Arad ţăranii agricultori sunt împiedicaţi de agenţii fiscalului ca să-şi strângă în stoguri grâul secerat.

Acum în totul lucrului pentru strângerea recoltei de grâu se percheziţionează locuinţele unde se află numai copii şi bătrâni infirmi, iar până şi pernele din paturi se duc la Primăria locală ca obiecte secestrate pentru restanţe de dări.

Iar în timpul când agenţii fiscali duc campania de exasperare a muncitorilor agricoli, emisarii speculanţilor de cereale cumpără vagonul de grâu de la ţăranul strămătorat cu câte 30 mii lei.

Este o întreagă acţiune subversivă pe care o întreprinde, mână în mână, agenţii fiscalului şi speculatorii ţărănimii.

Situaţia este aşa cum o arătam şi desfidem orice desminţire.

Cronica agricolă.

Situația agricolă a țării

Cerealele promet o recoltă bună.

După rapoartele primite la ministerul de agricultură din partea consilieratelor agricole, situația agricolă a Ardealului în prima jumătate a lunii Iunie, este următoarea:

Timpul frumos și cald. A început să se simtă lipsă de ploaie la prășitoare. În această chenzină (1—15 zile) au căzut ploii parțiale numai în județele Ciuc, Făgăraș, Hunedoara, Odorhei, Sălaj, Satu mare, Sibiu, Târnava mare, Timiș-Torontal și Turda. În județele Odorhei și Turda ploile au fost însoțite și de puțină grindină, care a cauzat numai mici pagube.

Semănăturile se prezintă în general foarte bine, promișând o recoltă superioară față de celelalte regiuni ale țării.

Muncile agricole sunt favorizate de un timp prielnic și se execută în condițiuni excelente.

Vitele au nutreț suficient, starea lor sanitară este foarte bună excepționând numai județul Turda, unde s-au constatat câteva cazuri de antrax.

Situația în țară.

În rezumat situația agricolă în întreaga țară este următoarea:

Căldurile cari au început brusc la 24 Iunie, au continuat și în luna Iulie. Seceta s'a făcut mai simțită la prășitoare și pășuni în județele din Oltenia, în sudul Moldovei și în Basarabia.

Păioasele promet cu oarecare excepțiuni o recoltă bună, mai ales în Transilvania și Bucovina, Viile și pomii promet recolte normale.

Starea vitelor este în general bună.

Situația suprafețelor principalelor plante însămânțate în toamna anului 1927 și în primăvara anului 1928 este următoarea:

Vechiul regat: 1.649.688 ha. grâu; 78.954 ha. secară; 827.911 ha. orz; 644.073 ha. ovăz; 2.587.247 ha. porumb. Basarabia: 541.278 ha. grâu; 91.381 hect. secară; 740.480 ha. orz; 131.173 ha. ovăz; 921.486 ha. porumb. Bucovina: 29.009 ha. grâu; 75.548 ha. secară; 23.286 ha. orz; 50.504 ha. orz; 63.942 ha. porumb.

Transilvania: 986.393 ha. grâu; 97.821 ha. secară; 167.333 ha. orz; 290.411 ha. ovăz; 868.817 ha. porumb.

Total: 3.206.368 ha grâu; 295.704 ha. secară; 1.759.010 ha. orz; 1.116.161 ha. ovăz; 4.441.492 ha. porumb.

În total anul acesta s'a însămânțat o suprafață de 10.818.735 ha. adică cu 368.236 ha. mai mult față de anul precedent.

Guvernul maghiar a trimis guvernului român o notă prin care face contra-propuneri în chestiunea optanților. Respingând oferta d-lui Titulescu nota dela Pesta propune tratative directe sub controlul Ligii Națiunilor.

Locurile vacante la liceele militare pentru anul școlar 1928—1929.

Pentru anul școlar 1928—29, există locurile vacante de mai jos, arătate pe licee militare și pe clase.

În clasa I.

Liceul militar „D. A. Sturdza”, Craiova, 40 locuri.

Liceul militar „M-rea Dealului”, Târgoviște, 40 locuri.

Liceul militar Iași, 80 locuri.

Liceul militar „Mihai Viteazul”, Tg.-Mureș, 80 locuri.

Liceul militar „Ștefan cel Mare” Cernăuși, 40 locuri.

Liceul militar „Regele” Ferdinand I”, Chișinău, 40 locuri.

Clasele II, III și IV. (La toate liceele militare).

Clasa II, 3 locuri.

Clasa III-a, 4 locuri.

Clasa IV-a, 6 locuri.

Clasa V-a.

Liceul militar „M-rea Dealului”, Târgoviște, 9 locuri.

Liceul militar Iași, 7 locuri.

Liceul militar „Mihai Viteazul” Tg.-Mureș, 12 locuri.

Doritorii de a se înscrie, se vor adresa liceelor militare, sau ministerului de război (Direcția inv. militar, str. Isvor No. 145, București).

Farmicii de serviciu: Dela 28 Iulie până la 11 August a. c. fac serviciu duminical, a amiază și de noapte farmaciile:

„La Sft. Gheorghe” M. Salamon Cetate Str. Porții No. 51 și

„Hygiea”. E. Kugler Brașovul-vechi Str. Lungă No. 81.

Orice doamnă

este încântată de noua înfățișare, de compoziția mult mai bună și de parfumarea mai pronunțată a Pudrei Elida, superioară în calitate. Prețurile după felul și mărimea: Lei 14.-, 28.-, 50.-, 65.-

POUDRE ELIDA

Deficitul C. F. R. Buletinul statistic al C. F. R. arată pe primele 4 luni ale anului 1928 un deficit la venituri față de pre-

vedele bugetare de 495 milioane lei, încasările fiind inferioare celor din anul trecut cu 380 milioane lei.

Reuniunea maghiară de canto-Brașov, aranjează un concert în ziua de 28 Iulie a. c.

FOILETONUL „GAZETEI TRANSILVANIEI”.

De-acum zece ani

Amintiri din pribegie

de Valeriu Crișan, preot

— Urmare. —

Panică între refugiați...

3 Martie 1918. Azi a venit la noi în Gruzskoe d-l Nicolae Petra Petrescu, fost director de bancă în Fofeldea, jud. Sibiu și părintele Nistor Mășariu din Sărata, jud. Făgăraș, cari până acum au stat în colonia noastră din satul vecin Vișca mare. Dânsii ne spun, că o mare parte dintre membrii coloniei noastre din Vișca, auzind, că vin spre noi trupele austro-germane, și-au cumpărat cai și căruțe și au plecat prin satele Ielenovka, Ivanovka, Semenostoe, Rovnoe și Hanoka spre Odessa și apoi spre Basarabia. D-l I. Popescu, cand. de avocat din Brașov, președintele coloniei din Vișca mare a plecat în 1 Martie împreună cu d-l dr. V. Glăjariu, adv. în Brașov, spre a merge spre Basarabia. Ei și-au tocmit un cărbuș din sat cu 70 ruble de fiecare 40-uste.

și-au vândut hainele de prisos, pentru a avea bani. Ei au plecat și pleacă și azi tot cete-cete în fiecare zi, fiindcă se apropie trupele austro-germane, cari vin de către Odessa și Birzula. Unii spun, că aceste trupe vin cu trenul, de aceea ei au plecat cu căruțele. D-l Petrescu ne spune, că eri a fost o comisie germană de rechiziții în satul vecin Vișca mică și au plătit tot ce au rechiziționat. D-l Petrescu ne întreabă, că noi ce facem? Din colonia noastră până acuma n'a plecat nici unu. Unii sunt chiar optimiști... și zic: că nu sunt Nemși... ci Ucrainenii în haine nemțești; alții apoi zic, că în gubernia Chersonului nu vin Nemși, conform unui pact, ce ar exista între România și Ucraina; iată alții zic, că chiar dacă ar veni pe aici trupe austro-ungare, ei nu ne-ar putea face nici un rău, fiindcă ei vin să alunge pe bolșevici și sunt oaspeții... Ucrainenilor.

Ni se par însă tot atâtea presumpții optimiste și unii din noi, vedem lucrurile în culori mai negre, fiindcă am putea fi extrădați ori-când. D-l Petrescu ne mai spune, că pe mâine e anunțată sosirea unei comisii de rechiziție în Vișca mare. Vom vedea deci ce fel de oameni sunt și cum se vor purta cu refugiații noștri din aceea colonia. Cei din colonia noastră stau liniștiți pe loc și așteaptă desfășurarea evenimentelor. Unii cred, că chiar dacă ar veni Austriecii pe aici, nu ne pot face nimic, fiindcă România ne-a adus aici „conform aranjamentului făcut cu guvernul rus” — după cum se scrie în pașapoartele noastre. Ei se mai bazează și pe aceea în prezumțiunile lor, că precum România n'a extradat pe generalul rus Șcerbaceff și armata ucraniană aflătoare în Moldova, tot astfel Ucraina de azi este obligată moralmente să ne apere pe noi de trupele austro-ungare, cari vin aici ca oaspeți și deci în casa oaspeților nu se vor putea răsbuna asupra noastră. Argumente platonice și efemere! Noi însă nu știm, dacă România a încheiat pace și nici aceea n'o știm, că Ucraina ce angajament și-a luat față de Austria și România.

Un soldat din Horoțcaia a vedele bugetare de 495 milioane lei, încasările fiind inferioare celor din anul trecut cu 380 milioane lei.

re. Zbuciumările „acestea dese sufletești ne slăbesc forțele de viață și spun unii, că ne vor scurta mulți ani din viață!... Cine știe ce soartă ne mai așteaptă în viitor?... Azi toată ziua au bubuit tunurile în direcția Snamenca, Kiev.

4 Martie, Duminecă. Azi au venit în colonia noastră d-nii Cornel Pană și dr. Pericle Papahagi, membrii ai comitetului nostru central din Elisabetgrad. Ne-am adunat cu toții la școală și aici am început a le pune atâtea întrebări asupra situației noastre, ce ni se va crea aici pentru viitor. Dânsii par optimiști și văd evenimentele în culori trandafirii. D-l Pană ne spune, că să nu avem nici o teamă de venirea Austriacilor pe aici. D-l Barkovski, fost prefect de gubernie (județ) incurând va ajunge iar în postul ce l'a ocupat și mai înainte și ne asigură, că ne va lua sub protectoratul lui și deci nu ni se va întâmpla nimica. Aceste încurajări au mai liniștit întru câtepe membrii coloniei noastre, cari cu înfrigurare așteptau de undeva să le vie un cuvânt de mângăere și îmbărbătare.

Dacă pacea cu România se va fi încheiat, atunci noi nu ne vom mai putea reîntoarce acasă în Ardeal, ci va trebui să ne croim un viitor în Moldova, sau în Basarabia, așa spun unii din tovarășii mei, cari nu văd a se ivi vre-odată noi speranțe, de-a putea revedea Ardealul! Câte necazuri și suferințe nu s'au năpustit asupra noastră în acești doi ani de suferințe ama-

— Va urma. —

